

Veiligheid en zelfstandigheid

Eén derde van de bewoners voelt zich niet thuis in het verpleeghuis. Het ontbreekt aan privacy, ze moeten 's morgens te lang wachten voordat ze worden geholpen bij het opstaan en ze kunnen niet zelf bepalen wanneer ze naar het toilet gaan. Dat zijn de meest in het oog springende uitkomsten van een recent onderzoek naar de kwaliteit van leven in het verpleeghuis. Crétien van Campen, één van de onderzoekers, doet verslag.

In opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, directie Ouderenbeleid startte het Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg

(NIVEL) enkele jaren geleden een grootscheeps onderzoek naar de kwaliteit van leven van bewoners van somatische (afdelingen van) verpleeghuizen. Onder kwaliteit van leven verstaat men niet alleen lichamelijke gezondheid, het heeft ook te maken met hoe iemand zich voelt. Voor de kwaliteit van leven zijn sociale en emotionele aspecten ook van belang. In een verpleeghuis is het belangrijk of de bewoner zich veilig voelt en het gevoel heeft de dingen in eigen hand te hebben.

Dr. Crétien van Campen is psycholoog. Hij werkt als onderzoeker op het terrein van de verpleeghuiszorg bij het NIVEL

Om te beginnen is met twee bewonersraden gesproken over wat zij verstaan onder 'zich veilig voelen' (veiligheid) en 'het gevoel dingen in eigen hand te hebben' (zelfstandigheid). De resultaten:

VEILIGHEID

- een goed aangepaste, fijne rolstoel
- een goede en respectvolle omgang met de zusters
- zich thuis kunnen voelen doordat men zichzelf kan zijn
- privacy
- goed verzorgd worden
- op tijd geholpen worden
- een vaste zuster hebben, aan wie men dingen in vertrouwen kwijt kan

ZELFSTANDIGHEID

- toilettijden zelf kunnen bepalen
- zelf kunnen kiezen wanneer men naar bed gaat en opstaat
- zelf kunnen bepalen wanneer men bezoek ontvangt
- zelf kunnen bepalen waar men zich verplaatst/verplaatst wordt
- zelf kunnen bepalen wat men aantrekt

ONDERZOEK

Nadat is vastgesteld wat bewoners verstaan onder 'zich veilig voelen' en 'het gevoel hebben dingen in eigen hand te hebben', is in elf verpleeghuizen verspreid over het land onderzocht hoe het met deze zaken staat. Het NIVEL heeft 243 bewoners van somatische afdelingen geïnterviewd. De gesprekken zijn in afgezonderde ruimtes gehouden en de antwoorden bleven strikt geheim zodat de bewoners vrijuit konden antwoorden.

POSITIEF

Wanneer het om veiligheid en zelfstandigheid in het verpleeghuis gaat is men over een aantal zaken zeer positief. Bijna iedereen vindt dat veranderingen op tijd doorgegeven worden (91%), afspraken goed worden nagekomen (89%) en dat de familie goed op de hoogte wordt gehouden (89%).

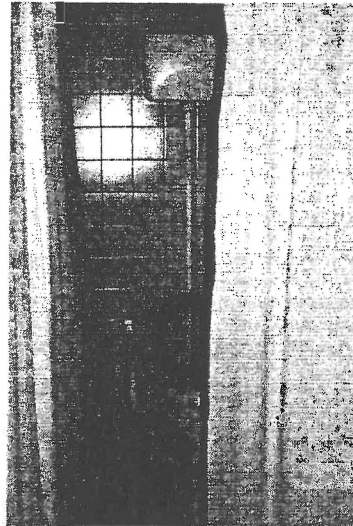
NEGATIEF

Over andere zaken zijn de ondervraagde bewoners beduidend minder te spreken. Zo voelt ongeveer een derde van de bewoners zich niet thuis in het verpleeghuis (35%) en vindt 33% dat men te weinig privacy heeft. Op de vraag of er een zuster is waar men dingen in vertrouwen aan kwijt kan, antwoordt 70% ontkennend.

ONVREDE

Ook over opstaan en toiletbezoek bestaat onvrede. Zo moet een kwart van de ondervraagden te lang wachten wanneer ze willen opstaan (25%) en

kan niet zelf (in overleg met de zuster) het toiletbezoek bepalen (27%). Tot slot is er onder de rolstoelgebruikers onvrede over de rolstoelen. Slechts iets meer dan de helft (56%) vindt dat ze een fijne, goed aangepaste rolstoel hebben.

Privacy in het verpleeghuis?

VERBETERINGEN

Wanneer het gaat om het zich zelfstandig en veilig voelen in het verpleeghuis kan er nog steeds veel verbeterd worden: zelf kunnen kiezen wanneer men opstaat en naar het toilet gaat, goed aangepaste rolstoelen en maatregelen die de privacy en het zich thuis voelen kunnen verhogen.

Rapport: C. van Campen, A. Kerkstra & C.G.J. Taes. Het meten van ervaren kwaliteit van leven van oudere somatische verpleeghuispatiënten. Ontwikkeling van een meetinstrument. Utrecht: NIVEL, 1997 Het rapport kost f 17,=. Het is elefonisch te bestellen bij het NIVEL, tel. 030-2729700.